

THE NİĞDE MESJIDS ACCORDING TO 15TH

Doç. Dr. Nevzat TOPAL

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü,
nevzattopal@hotmail.com

Abstract

It is known that Niğde City is an important center for the Seljuks. Along with the Seljuk domination, Niğde that it appears to be on an important route linking the Seljuks' capital, Konya, to the eastern regions of the country. Likewise, it is on the important transit route linking the Central Anatolia region to the southern Mediterranean region and Syria. This position of Niğde caused the city to rise in a short time.

The fact that the city is developing and being an important scientific and cultural center also show itself in foundation institutions. In this study as a source that it was Niğde Mesjids were evaluated by using 15th-century foundation records with cadastral record books coordinated held at the beginning of 16th century.

Keywords: *Niğde, Mesjid, Seljuk, Karamanoğlu, Ottoman Empire, Foundation*

15. YÜZYILDA NİĞDE MESCİTLERİ

Özet

Niğde Şehrinin Selçuklulardan itibaren önemli bir merkez olduğu bilinmektedir. Selçuklu hâkimiyeti ile birlikte Niğde'nin Selçukluların başkenti Konya'yı ülkenin doğu bölgelerine bağlayan önemli bir güzergâh üzerinde bulunduğu görülmektedir. Aynı şekilde İç Anadolu bölgesini güneye Akdeniz Bölgesi ve Suriye'ye bağlayan önemli geçiş güzergâhı üzerindedir. Niğde'nin bu konumu şehrin kısa sürede yükselmesine sebep olmuştur.

Şehrin gelişmesi ve önemli bir ilim ve kültür merkezi olması vakıf kurumlarında da kendisini göstermektedir. Bu çalışmada kaynak olarak 15. Yüzyıl vakıf kayıtları ile 16. Yüzyıl başında düzenlenen tahrir defterleri kullanılarak Niğde Mescitleri değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Niğde, Mescit, Selçuklu, Karamanoğlu, Osmanlı Devleti, Vakıf.*

Giriş

Niğde şehrinin coğrafi konumu itibariyle İç Anadolu ile Akdeniz Bölgesi ve Suriye'yi birbirine bağlayan geçit konumundadır. Bu konumu tarihi süreç içerisinde Niğde çevresi Hitit, Frig, Pers, Pontus Krallığı, Roma ve akabinde Bizans'ın devletinin idaresi altına girmiştir Topal, 2013: 281).

Bölgede ilkçağ Tyana (Kemerhisar) şehrinin gelişmiş olduğu görülmektedir. Niğde şehrinin Tyana şehrinin harap olmasını müteakip gelişerek yükseldiği anlaşılmaktadır. Bölgeye yapılan İslam akınlarının da Tyana çevresinde yoğunlaşması bu durumu göstermektedir (Topal, 2005: 17-24).

Niğde şehrinin Malazgirt savaşını müteakip Türk hâkimiyetine girdiği düşünülmektedir. Şehir Selçuklular devrinde hızla yükselerek önemli bir vilayet durumuna geldiği görülmektedir. Türkiye Selçukluları döneminde yazılan kaynaklarda da bu durum tespit edilebilmektedir. II. Kılıç Arslan'ın ülkeyi 11 oğlu arasında paylaştırırken şehrini yönetimini oğlu Melik Arslanşah'a vermiştir (İbn Bibi, 1996: 41). Niğdeli Kadı Ahmed ise 1333 yılında tamamladığı eserinde taksimatla ilgili olarak daha fazla ayrıntı vermektedir. Kadı Ahmed, “*Alüddin Tuğrul Arslan'a Dârü'l-Pehlivâniye mahrûsesi denilen ve Rum memleketleriyle cihadın medarı olan, tarif bakımından iki cihetten Aksaray ve Erakliye (Ereğli) ile sınır bulunan ve teşhir açısından bu kitabın te'lif mahalli olan Niğde*” şeklinde yapılan atamayı izah etmiştir (Ertuğrul, 2015: 439). Kadı Ahmed Niğde kalesinin surlarının ilk kısmının II. Süleyman Şah zamanında (1196-1204) yapıldığını dile getirmektedir (Ertuğrul, 2015: 440).

Anadolu'da 13. Yüzyılda Moğol hâkimiyetini başlaması Niğde şehrinde tepkiyle karşılanmıştır. Dönemin Niğde yöneticisi olan Hatiroğlu Şerefeddin Moğollara karşı başarılı bir direniş hareketi sergilemiştir (Bu hususta geniş bilgi için bkz. (Topal, 2015: 246-248)). Niğde şehrinin Anadolu'da başlayan Moğol hâkimiyeti (İlhanlı) sırasında sürekli olarak tepki gösterdiği ve bu hususta Karamanoğulları ile birlikte hareket ettikleri görülmektedir.

Niğde şehrinde Selçuklu ve İlhanlı Hâkimiyeti sonrası Eratna Devleti ve Karamanoğullarının hâkimiyetleri görülmektedir. Eratnalılar döneminde şehrin yöneticisi olarak Seyfeddin Sungur Ağa'yı olup onun döneminde kendi simini taşıyan camii (1335) günümüze kadar gelmiştir (Topal, 2013: 282).

Şehrin 1366-1367 yılında Karamanoğullarının hâkimiyetine girdiği görülmektedir. Şehir Eretnaoğlu Alaadin Ali Bey tarafından ele geçirilmek kuşatıldı ise de alınamamıştır. Aynı şekilde 1394 tarihinde Kadı Burhaneddin'in de şehri ele geçirmek için bir girişimi oldu ise de başarılı olamamıştır (Aziz b. Erdeşir-i Esterebâdi , 1990: 432, 479; Özkarcı, 2001: 8; Topal, 2013: 282).

Niğde çevresinin 15. Yüzyıl boyunca büyük güçlerin (Osmanlı, Karamanoğlu, Memluk vb) hâkimiyet sahası içinde kaldığı görülmektedir. Bu mücadelenin özellikle Osmanlı-Karamanoğulları arasında yoğunlaştığı görülmektedir. Niğde ve çevresinin II. Mehmed zamanında 875/1470-71 yılında İshak Paşa tarafından fethedilerek Osmanlı hâkimiyetine girdiği görülmektedir (Hoca Sadeddin Efendi, III, 1979: 103).

Bu çalışmada 15. yüzyıldaki Niğde mescitleri bölgenin Osmanlı Hâkimiyeti sonrası düzenlenen vakıf ve tahrir defterleri esas alınarak ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu vakıf

kayıtlarında ismi yer almayan veya zaman içerisinde ismi değişikliğe uğradığı için tespit edilemeyen, ancak yapılan çalışmalarda kitabeleri ve inşa tarihleri belirlenen mescitlerde çalışmamız içerisine dâhil edilmiştir.

Çalışmamızda kullanılan kaynaklardan biri Ankara Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Kuyûd-ı Kadîme Arşivi'nde, Kubbe Altında Müdevver, Atık Konya Vakfı ismini taşıyan 564 numaralı defterdir. Fatih Sultan Mehmed'in emri ile 881/1476 senesinde Karaman Eyaleti'nin düzenlenen ilk vakıf tahriri olup bu defterin 61 ile 65 sayfalar arası Niğde ve Nahiyelerinin Vakıflarından bahsetmektedir (TK 564).

Kullandığımız ikinci kaynak ise H.888/M.1483 senesine ait vakıf defteridir. Bu defter İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet Tasnifi O.116/1 numarada kayıtlıdır.110 varak olan defterin 94/b-105/a varakları arası Niğde Nevâhî, Niğde mescitleri, Bor Mescitleri ve Anduğu (Altunhisar) kazası vakıflarından bahsetmektedir (MC.O.116).

Çalışmada kullanılan üçüncü vakıf defteri ise H.906/M1500 yılına aittir. Bu defterin 136a-144b sayfaları arası Niğde vakıfları ve mescitlerinden bahsetmektedir (TK 565).

Kullandığımız diğer bir kaynak ise 16. yüzyılın başlarında düzenlenen bu defter tarihsiz olup Başbakanlık Osmanlı Arşivinde 1047 numara ile kayıtlı tapu tahrir defteridir (TT 1047). Rafet metin bu defterin bütün bir tahrir defterinin günümüze ulaşan 20 sayfalık bir parçası olduğu belirtilmektedir (Metin, 2007: XI). Defterin 1507 yılına ait olduğunu belirtmektedir (Metin, 2009: 45-58). Bir diğer araştırmacı olan Halit Çal'da defteri 1507 yılı olarak tarihlendirilmiştir (Çal, 2000: 12). Ancak defter üzerinde yaptığımız incelemede bir tarih kaydına rastlanılmamıştır. Defterin 16. Yüzyılın başlarında düzenlenmiş olabileceği kabul edilmektedir.

1. Yüzyılda Niğde Mescitleri

Mescid, Arapça'da "eğilmek, tevazu ile alını yere koymak" manasına gelen sücûd kökünden secde edilen yer anlamında bir mekân ismidir (Eyice, 1997: 1; Önkal-Bozkurt, 1997: 46). Mescidler içinde minberi bulunmayan, bu sebeple de Cuma namazı kılınmayan eserlerdir (Eyice, 1997: 31). Camiler gibi, ait oldukları mahallin ortasında yer alan mescitler (Can, 1995: 108) camilere nazaran daha küçüktür (Elisseeff, 1992: 130).

Niğde mescitleri ile ilgili olarak 1476, 1483 ve 1500 yıllılarında düzenlenmiş vakıf kayıtları ile 16. Yüzyılın başında düzenlenmiş olan tahrir defteri esas alınmıştır. Niğde Mescitleri ile ilgili olarak yaptığımız tespitler aşağıya tablo halinde çıkarılmıştır. Kitabeleri ve diğer kaynaklarda varlıkları tespit edilebilen mescitlerde tabloya eklenmiştir. Tabloda kitabeleri ve varlıkları hakkında bilgi veren kaynakları sayfa numaraları eklenmiştir.

Tablo 1: Niğde Mescitleri

Mescidin Adı	1476 (TK 564)	1483 (MC.O.116)	1500 (TK 565)	16. YY Başı (TT 1047)	Diğer Kaynaklarda tespit Edilen Mescitler
Ali Bey Md.	64b	101a	143a	6	
Şemseddin DüNDAR Md.					(Akyurt, 1946: 11)
Hacı Paşa Md.					(Akyurt, 1946: 18)
Eskiciler (Şah) Md.					(Akyurt, 1946: 18; Oral, 2/13 (1936: 2; Özkarcı, I, 2014: 127-139; Çal, 2000: 3)
Hoca İbrahim Md.					(Akyurt, 1946: 8)
Tavukçuoğlu Md.					(Akyurt, 1946: 18)
Kubbe Md.	65a	101b	144a	4	
Dayı Oğlu (Veled-i Dayı) Md.	64b	100b	143a	3	
Üzüm Pazarı Md.					(Akyurt, 1946: 25)
Afife Hatun (Hanım) Md.					(Akyurt, 1946: 27; Özkarcı, I, 2014: 152-158)
Ayas/İlyas Ağa Md.				15	
Burhan Md.	64b	100a	142a	13	
Esenbey Md.					(Çal, 2000: 28)
Sırçalı/Sıralı Md.	65a	101b	144a	2	
Sultan Hasan Bey Md.		101b	144b	3	
Bal Hasan Md.	64b	100b	142b	5	
Rüstem Md.				7	
Hacı İmad Md.				8	
Hoca Veys Md.	64b	100a	142a	8	
Hatip Md.			144b	9	
Mevlana Kasım Md.				10	
Dedecik Md.		101b	144a	10	
Tanabaşı/Tanıbaş Md.				5	
Ahi Mustafa Md.	65a	101b	144a	11	
Hacet Md.				11	
Tahtalı Md.	64b	100a	142b	12	
Paşa Ahmed Md.	64b	100b	142b	12	
Kible Md.				14	
Ahi Paşa Md.				14	
Şahne/Şahne Pınarı Md.	65a	101a	143b	14	
Hacı İne Md.				15	

Mahbub Çelebi Md.	64b	100b	143a		
Bor Kapısı Md.	65a	101a	143b		
Zindan Mahallesi Md.	65a	101a	143b		
Çayır Md.					(Özkarıcı,I, 2014: 93)
Darü'z-zikr Md.		97a	138a		
Ayagözme Md.			144b		

Tablo incelendiğinde toplam 37 mescit ismi tespit edilmektedir. Ancak bu sayının bütün kaynaklarda aynı anda ismi yer almamaktadır. Bunun sebebinin zaman içerisinde mescit isimlerinin değişmiş olması veya kaynaklarda farklı isimlerle geçmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Çalışmamızda 1476, 1483, 1500 ve 16. yüzyıl başı (TT 1047) yılı kayıtları esas alınmıştır.

Yukarıda zikredilen vakıf ve tahrir defterlerde ismi geçmemekle beraber Niğde şehri ile ilgili yapılan çalışmalarda 15. yüzyılda mevcut olan bir takım mescit isimleri (*Şemseddin Dündar Mescidi, Hacı Paşa Mescidi, Eskiçiler (Şah) Mescidi, Hoca İbrahim Mescidi, Tavukçuoğlu Mescidi, Üzümlü Pazarı Mescidi, Afife Hatun (Hanım) Mescidi, Esenbey Mescidi, Çayır Mescidi*) zikredilmektedir. Bu şekilde 9 mescit ismi belirtilmiştir. 15. yüzyıla ait vakıf defterleri ve tahrir defterlerinde kuvvetle muhtemel bu mescitlerde yer almaktadır. Ancak zaman içerisinde isimleri değişikliğe uğrayan bu mescitlerin hangi mescitlere karşılık geldiğinin tespit etmek oldukça güçtür.

1476 yılı kayıtlarında toplam 14 mescit ismi (*Ali Bey, Kubbe, Veled-i Dayı, Burhan, Sırçalı, Bal Hasan, Hoca Veys, Ahi Mustafa, Tahtalı, Paşa Ahmed, Şahne, Mahbub Çelebi, Bor Kapısı, Zindan*) yer almaktadır. 1476 yılı kayıtlarında geçen mescit isimlerinin diğer vakıf ve tahrir defterlerinde de ismi yer almaktadır. Bu mescitlerin 10'nin (*Ali Bey, Kubbe, Veled-i Dayı, Burhan, Sırçalı, Bal Hasan, Hoca Veys, Ahi Mustafa, Paşa Ahmed, Mahbub Çelebi*) ismini mescit yaptıran şahıslarda aldığı görülmektedir. Bu durum mescit sayısının %72'ine tekabül etmektedir. Bir mescidin (*Tahtalı*) ismini fiziki yapısından aldığı, bir mescidi (*Şahne*) ismini bir yönetici unvanında aldığı, bir mescidin (*Bor kapısı*) ismini kale kapılarından birinden, bir mescidi ise (*Zindan*) ismini şehirdeki başka bir fiziki yapıdan aldığı görülmektedir.

1483 yılına ait defterde mescit sayısının 17 olduğu (*Ali Bey, Kubbe, Veled-i Dayı, Burhan, Sırçalı, Bal Hasan, Hoca Veys, Ahi Mustafa, Tahtalı, Paşa Ahmed, Şahne, Mahbub Çelebi, Bor Kapısı, Zindan, Sultan Hasan Bey, Dedecik, Darü'z-zikr*) görülmektedir. Bu mescitlerden üç tanesi (*Sultan Hasan Bey, Dedecik, Darü'z-zikr*) 1476 yılında ismi geçmeyip ilk kez ismi 1483 yılında zikredilmektedir. 1483 yılında da mescit isimlerinin umumiyetle şahıs isimlerinden oluştuğu görülmektedir. Toplam mescit sayısının %76'ı ismini mescidi yaptıran şahıstan almaktadır.

1500 yılı vakıf defterinde ise mescit sayısı 19 (*Ali Bey, Kubbe, Veled-i Dayı, Burhan, Sırçalı, Bal Hasan, Hoca Veys, Ahi Mustafa, Tahtalı, Paşa Ahmed, Şahne, Mahbub Çelebi, Bor Kapısı, Zindan, Sultan Hasan Bey, Dedecik, Darü'z-zikr, Hatip, Ayagözme*) olarak tespit edilmiştir. Bu

mescitlerden ikisinin (*Hatip ve Ayagözme*) ismine ilk defa 1500 yılı kayıtlarında tesadüf edilmektedir. Toplam mescit sayısının %78'i ismini mescidi yaptıran şahıstan almaktadır.

Çalışmamızda kullandığımız bir diğer kaynak ise 1407 numaralı Tapu tahrir defteridir. 16. yüzyılın hemen başlarında düzenlendiği düşünülen bu defterde yer alan mescit isimlerinin de Niğde'de 15. yüzyılda mevcut mescitler olduğu düşünülmektedir.

1047 numaralı defterde ise toplam 23 mescit (*Ali Bey, Kubbe, Veled-i Dayı, Burhan, Sırçalı, Bal Hasan, Hoca Veys, Ahi Mustafa, Tahtalı, Paşa Ahmed, Şahne, Sultan Hasan Bey, Dedecik, Hatip, Ayas Ağa, Rüstem, Hacı İmad, Mevlana Kasım, Tanabaşı, Hacet, Kible, Ahi Paşa, Hacı İne*) ismi zikredilmektedir. Bu mescitlerden dokuz tanesinin (*Ayas Ağa, Rüstem, Hacı İmad, Mevlana Kasım, Tanabaşı, Hacet, Kible, Ahi Paşa, Hacı İne*) ismine ilk defa bu defterde tesadüf edilmektedir.

1476, 1483 ve 1500 yılı defterlerinde ismi zikredilen beş mescidin (*Mahbub Çelebi, Bor Kapısı, Zindan, Darü'z-zikr, Ayagözme*) 1047 numaralı Tapu tahrir defterinde ismi geçmemektedir.

1500 yılındaki kayıtlar ile 1047 numaralı tahrir defterinde yer alan kayıtlarda büyük değişiklikler olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Niğde Mescitleri (Günümüzdeki Durumu ve Yeri)

Mescidin Adı	Günümüzdeki Durumu ve Yeri
Ali Bey Md.	Mevcut Değil
Şemseddin Dünder Md.	Mevcut Değil
Hacı Paşa Md.	Mevcut Değil, Kitabesi Ak Medresede
Eskiciler (Şah) Md.	Mevcut, İbadete Kapalı, Kale Mahallesi, Kelikçi Sokakta
Hoca İbrahim Md.	Mevcut Değil, Kitabesi Ak Medresede
Tavukçuoğlu Md.	Mevcut Değil
Kubbe Md.	Mevcut Değil, Mescidin adı günümüzde Sıralı Mahallesinde Kuba Sokak olarak kullanılmaktadır.
Dayı Oğlu (Veled-i Dayı) Md.	Mevcut Değil, Mescidin adı günümüzde Çayır Mahallesinde Dayıoğlu Sokak olarak kullanılmaktadır
Üzüm Pazarı Md.	Mevcut Değil (Sungur Mahallesinde), Kitabesi Ak Medresede
Afife Hatun (Hanım) Md.	Mevcut, ibadete açık, Burhan Mahallesi, hanım camii Sokakta
Ayas/İlyas Ağa Md.	Mevcut, İbadete Kapalı, Alaeddin mahallesi, İlyas Ağa Sokakta.
Burhan Md.	Mevcut (Harap Halde) İbadete Kapalı, Burhan Mahallesi Torunoğlu Sokakta
Esenbey Md.	Mevcut, ibadete kapalı, Esenbey mahallesinde
Sırçalı/Sıralı Md.	Mevcut, İbadete Açık, Sıralı mahallesi, Çeşmeli Sokakta
Sultan Hasan Bey Md.	Mevcut Değil
Bal Hasan Md.	Mevcut Değil, aynı isimle bir mahalle kalenin batı istikametinde yer almaktadır.
Rüstem Md.	Mevcut Değil
Hacı İmad Md.	Mevcut Değil

Hoca Veys Md.	Mevcut Değil
Hatip Md.	Mevcut Değil
Mevlana Kasım Md.	Mevcut Değil
Dedecik Md.	Mevcut Değil
Tanabaşı/Tanıbaş Md.	Mevcut Değil, <i>Evliya Tanıbaş</i> ismiyle bir mezar Çayır Mahallesi Mustafa Üçler Caddesi.
Ahi Mustafa Md.	Mevcut Değil
Hacet Md.	Mevcut Değil
Tahtalı Md.	Mevcut Değil
Paşa Ahmed Md.	Mevcut Değil
Kıble Md.	Mevcut, ibadete açık, Eski saray mahallesi, Kıble Sokak
Ahi Paşa Md.	Mevcut Değil
Şahne/Şahne Pınarı Md.	Mevcut Değil
Hacı İne Md.	Mevcut Değil
Mahbub Çelebi Md.	Mevcut Değil
Bor Kapısı Md.	Mevcut Değil
Zindan Mahallesi Md.	Mevcut Değil
Çayır Md.	Mevcut Değil, Çayır Mahallesi Kaymaz Sokakta.
Darü'z-zikr Md.	Mevcut, ibadete açık, Balhasan Mahallesi, Eskioğlu Sokakta
Ayagözme Md.	Mevcut Değil

Sonuç ve Değerlendirme

Niğde’de 15. yüzyılda 37 mescit ismi tespit edilmiştir. Ancak bu sayının çalışmamızı esas alan kaynaklarda aynı anda ismi geçen 37 mescit sayısına karşılık gelmediği görülmektedir. 1476 yılında 14 mescit, 1483 yılında 17 mescit, 1500 yılında 19 mescit ve 1047 numaralı Tapu tahrir defterinde 23 mescit ismi zikredilmektedir. Aynı anda en fazla mescit isminin geçtiği 1047 numaralı tahrir defterinde 23 mescit ismi zikredilmektedir. 1476, 1483 ve 1500 yılı defterlerinde yer alan 5 mescit ismi (*Mahbub Çelebi, Bor Kapısı, Zindan, darü'z-zikr ve Aya Gözme*) 1047 numaralı Tahrir Defterinde yer almamaktadır.

1476, 1483, 1500 ve 16 Yüzyıl başında düzenlenen vakıf ve tahrir defterlerinde ismi zikredilmeyen 9 mescit ismine (*Şemseddin DüNDAR Mescidi, Hacı Paşa Mescidi, ESKİCİLER (ŞAH) Mescidi, Hoca İbrahim Mescidi, Tavukçuoğlu Mescidi, Üzümlü Pazarı Mescidi, Afife Hatun (Hanım) Mescidi, Esenbey Mescidi, Çayır Mescidi*) Niğde şehri ile ilgili yapılan diğer çalışmalarda tesadüf edilmektedir. Aslında bu durum zaman içerisinde mescit isimlerinin değişmesi ve bu değişikliğin vakıf ve tahrir defterlerindeki hangi mescide karşılık geldiğinin tespit edilememesinden kaynaklanmaktadır.

Bu mescitlerin 11 tanesinin (*Ali Bey, Kubbe, Veled-i Dayı, Burhan, Sırçalı, Bal Hasan, Hoca Veys, Ahi Mustafa, Tahtalı, Paşa Ahmed, Şahne*) bütün defterlerde ismine tesadüf edilmektedir.

Bu mescitlerden günümüze 4 tanesi (*Darü'z-zıkr, Kible, Sırçalı/Sıralı ve Afife Hatun/Hanım Camii*) günümüzde mevcut ve ibadete açık vaziyettedir. Bunların buldukları mevki Tablo 2'de verilmiştir. Mescitlerden 2 tanesi (*Ayas/İlyas Ağa ve Esenbey*) ise mevcut olup ibadete kapalıdır. 2 mescitten 2'i ise (*Burhan ve Çayır*) harap vaziyette olup ibadet yapılamamaktadır.

Bazı mescitler ise günümüze ulaşmamakla birlikte isimleri kullanılmaya devam etmektedir. *Tanıbaş Mescidi*'nin ismi günümüzde Çayır Mahallesi Mustafa Üçler Caddesinde *Evliya Tanıbaş* mezarı olarak bulunmaktadır. *Bal Hasan Mescidinin* ismi ise kalenin batı istikametinde *Bal Hasan Mahallesi* olarak ismi kullanılmaktadır. İki mescidi (*Veled-i Dayı ve Kubbe*) ismi Niğde'de sokak ismi olarak kullanılmaktadır. *Kubbe Mescidi* Sıralı Mahallesi'nde Kuba Sokak olarak, *Veled-i Dayı Mescidi* ise Çayır Mahallesi'nde Dayı Oğlu sokak olarak isimlerini muhafaza etmektedirler.

Kaynaklar

Vakıf ve Tahrir Defterleri

TK 564 (*Ankara Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Kuyûd-ı Kadîme Arşivi, Tahrir Defteri, Nr. 564*).

TK 565 (*Ankara Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Kuyûd-ı Kadîme Arşivi, Tahrir Defteri, Nr. 565*).

MC.O.116 (İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet Tasnifi O.116/1)

BOA.TD 1047 (*Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Tahrir Defteri, 1047*)

Kitap ve Makaleler

AKYURT, Yusuf, (1946), *Resimli Türk Abideleri Niğde Şehri Cild XV*. (TTK Kütüphanesi).

Aziz b. Erdeşir-i Esterebâdi, (1990), *Bezm u Rezm*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara.

Can, Yılmaz, (1995), *İslam Şehirlerinin Fizikî Yapısı*, Ankara.

ÇAL, Halit, (2000), *Niğde Şehrindeki Ahşap Tavanlı Cami ve Mescitler*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Elisseeff, Nikita, (1992), "Fizikî Plan", *İslam Şehri*, edt. R. B. Serjant, çev., Elif Topçugil, İstanbul, s. 121-140.

Ertuğrul, Ali, (2015), *Anadolu Selçukluları Devrinde Yazılan Bir Kaynak: Niğdeli Kadı Ahmed'in El-Veledü's-Şefik ve'l-Hâdidü'l-Halik'i*, Türk Tarih Kurumu, Ankara.

Eyice, Semavi, (1997), "Mescid", *İA*, VIII, s. 1-118.

- Hoca Sadettin Efendi (1979), *Tacü't-Tevarih*, III, Haz. İsmet Parmaksızoğlu, Kùltür Bakanlığı, Ankara.
- İbn Bibi, (1996), *El-Evâmirü'l-Alâ'iyye Fi'l-Umûri'l-Alâ'iyye*, C. I, çev. Mürsel Öztürk, Kùltür Bakanlığı, Ankara.
- Metin, Rafet, (2007), *XVI. Yüzyılda Orta Anadolu'da Nüfus ve Yerleşme (Bozok, Kırşehir, Niğde, Nevşehir ve Keskin Örneđi)*, (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı, Ankara.
- Metin, Rafet, (2009), "XVI. Yüzyılda Niğde ve Kırşehir Sancaklarında Mahalle Yapılanması", *Karadeniz Araştırmaları*, Sayı: 20, s. 45-58.
- Önkal, Ahmet -Nebi Bozkut, (1992), "Cami", *DİA*, VII, s. 46-56.
- Özkarcı, Mehmet, (2001), *Niğde'de Türk Mimarisi*, Ankara.
- Özkarcı, Mehmet, (2014), *Türk Kùltür Varlıkları Envanteri Niğde, I-II*, TTK, Ankara.
- Topal, Nevzat, (2005), "Tyana ve Çevresine Yapılan Arap Akınları", *Niğde tarihi Üzerine*, (edt. Musa Şaşmaz), Kitabevi, İstanbul, s. 17-24
- Topal, Nevzat, (2013), "15. Yüzyılın İlk Yarısında Niğde'nin Siyasal ve Kùltürel Yapısı", **1. Uluslararası Niğde Dil, Kùltür ve Tarih Sempozyumu (03-06 Mayıs 2012/Niğde)**, Ankara-Nisan, s. 281-288.
- Topal, Nevzat, (2015), "13. Yüzyılda Niğde Çevresinde Ortaya Çıkan Bir İsyân: Niğde Hatiroğlu İsyânı", *1. Uluslararası Türk Kùltürü Araştırmaları Sempozyumu (12-13 Mart 2014/Nevşehir)*, Nevşehir 2015, s. 246-258.